

Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órá hűben	1 frt 50 kr.

Egys szám ára 7 kr.

Megjelenik minden p. az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESEBB CIKKEK DUAZTATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Egyedij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Haenstein et Vogler hirdetés köz. rodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitator 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, József utca 10. sz. 1 emelet

Nyitási cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy órá	1 frt 50 kr.

Egys szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélsebb postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz cyszerre beküldött előfizetés után tiszteletdíjlanynyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

Még egy ár szó a törvényhatóság kikerekítéséről.

III.

Kolozsvár, márcz. 24. 1876.

(B-n.) A VI-ik tervbe vett megye, egyesült Maros-Tordamegye Maros-Vásárhely székhellyel, alakítva a jelenlegi Tordamegye felszámolásából, Naszódvidékének Tordamegye lso kerületében fekvő részéből, Kolozsmegy Felső-Répa nevű helységéből és Szász-Régen városából.

Előbbi cikkünkben már említettük, hogy helyesebbnek tartanók az alsó tordai megye alakításától elállani s a jelenlegi Tordamegye lso kerülete egyes részeit a magok helyébe beilleszteni.

Itt a tervezetben felvett Maros-Tordának nevezése megyére nézve van némi kifogásunk, mert Maros-Vásárhely ezen megyének éppen, szébébe esik. Nézetünk szerint helyesebb volna a felső kerület jelenlegi székhely, Szász-Régent meghagyni s ez esetben ön megyéhez volna csatolandó Gyergyó, melynek egyenes kereskedési összeköttetése ezen várossal és nem Vásárhelyvel van s ezen kívül élelemszerit is itt szri be.

Hasznosnak látnók ezt azért is, mert az esetben Cskszék többi részei Udvarhely és Háromszékel volnaának egyesíthetők s nem lennének kitéve a nem legkedvezőbb anyagi viszorok közt élő csiki polgárok,

hogy a domestika kiadásainak fedezése miatt tulságos rovatokkal terheljék meg magokat.

Ez esetben egy megyével kevesebb volna s ez is valami nyereség lenne államháztartásunkban.

Marosszék czélsebbben kiegészíthető a tervszerint Kis-Küküllőnek nevezett megyéből, melyről később fogunk szólni.

VII-ik megye a terv szerint Csikmegye, mely állana csak is a jelenlegi Csikszékből és Csik-Szereda városából.

Csak most mondók el okainkat, miért nem tartjuk helyesnek Csikmegye felállítását, erről tehát többet ezuttal nem szólnok.

Tudjuk jól, hogy sokaknak nem tetszik ezen eszme, de elmondtuk, mert úgy hisszük kötelessége mindnyájunknak a tárgy minden oldaláról való felvilágosításához hozzájárulni, azután a törvényhozók dolga véglegesen határozni.

VIII-ik megye lenne Udvarhely megye, melybe bekebelezetnének Udvarhely és Oláhfalva városok.

Nézetünk szerint a ministeri javaslat ezen pontja hiányos, mert Felső-Fejérnek itt is vannak szigetei, melyek ide bekebelezendők, sőt a Nagy-Küküllő egyes helységei közül is többeket ide lehetne és kelene csatolni, és ha Csikmegye nem lenne felállítható, ennek is egy részét.

IX-ik megye lenne: Kis-Küküllő megye, melyhez tartozna a jelenlegi Medgyeszékek ezen megyében fekvő része, Erzsébetváros székhellyel.

E részen is kénytelenek vagyunk a tervezettől eltérő nézetben lenni. Mi azt hisszük, hogy ha a Nagy-Küküllő megye úgy állítatik fel, a hogy az tervezve van, egészen másképen alakulnak az érdekek, mert ez esetben a jelenlegi Küküllőmegyéből a Nagy-Küküllő mentén majd mi sem marad Kis-Küküllőmegyénel s így a jelenlegi Küküllőmegyének főleg a Kis-Küküllő és Maros mellett elnyuló részeit kell figyelembe venni, ezek pedig magokra nem hisszük, hogy az önkormányzattal járó terheket megbirná s ennél fogva miután czélsebbben lehetne egyesíteni Marosszékkel, jó volna talán egy Maros-Küküllőmegyét alkotni, de már nem Erzsébet város, hanem Maros-Vásárhely székhellyel.

Amugy is kénytelenek lesznek az illetők előbb hátrább a jelenlegi Küküllőmegyének Balázsfalva felől eső részét Alsó-Fejérhez csatolni.

X-ik megye lesz Alsó-Fehér, Gyula-Fehérvár, Abrudbánya és Vizakna városok bekebelezetésével, N.-Enyed székhellyel.

Mi azon nézetben vagyunk, hogy a

miután A.-Fejértől Alsó-Torda kedvéért elszakították az Aranyosmente, a Királyföldben fekvő két része természetesen szinte elszakad, úgy szintén Mág és Szeceel helységei; legalább Aranyosszék azon részét kellene ezen megyéhez csatolni, mely a Letom nevű hegylánczról N.-Enyed felé fekszik s Küküllőmegyének erre szögellő részét, mert különben attól lehet tartani, hogy Kis-Küküllő és Tordamegyéket nem leszünk képesek erős megyékké alakítani s e mellett A.-Fejért is tetemesen meggyengítjük.

Ez volt egyik oka, a miért fennebb azon nézetünknek adtunk kifejezést, hogy A.-Tordát nem kell felállítani s Kis-Küküllőt sem azon combinatióban, a hogy tervezve van.

XI-ik lenne Hunyadmegye. Ebbe be lenne bekebelezendő Szászvárosszék és város, Zarándmegye, Hátszeg és Vajda-Hunyad városok, Déva székhellyel.

Senkinek sem lehet kifogása sem a kikerekítés, sem a székhely ellen. Azonban Zarándmegyének egy része talán czélsebbben csatoltathatna Aradmegyéhez.

XII-ik Nagy-Küküllő megye lenne. Ide tartoznának, Köhalom és Segesvárszék egészben, Segesvár városával, Nagy-Sinkszék, Medgyesszék, kivérón azon részeiket, mely Kis-Küküllőmegyéhez volna csatolandó, Medgyes városa, Felső-Fehérnek azon részei, melyek Háromszékhez vagy Fogaras vidékéhez, vagy Szebenmegyéhez nem csatoltattak és Ujgyeházszekek az ezen területbe eső része, Székely Segesvár.

Hogy Segesvár felébe emeltetik Medgyesnek, az ellen semmi kifogásunk. Ezen és Szebenmegye kikerekítéséből belátható, a szakszék, hogy a ministerium ott, a hol a közérdek van kérdésben, a legigazságtalanabb bántalmakat is kész elfeledni.

At kell látniok, hogy Köhalomszék, ha székselyszék vagy megyelett volna, nem osztott volna be ilyen formán, hanem alkalmasint Háromszék és Udvarhelymegye közt osztott volna fel.

A képviselőház folyó hó 22-ki ülésében Széll Kálmán pénzügyminiszter három törvényjavaslatot terjesztett elő. Kettő szól a múlt évek közösügyi költségeire megkívánt póthitelről, a harmadik az egyenes adó-hátralékok egyenkénti elszámolására szükséges hitel megszavazásáról.

Az interpellációk könyvből felolvasott Simonyi Ernő interpellációjának tárgya Rákóczi hamvainak hazahozataláról, és Kállay Béni kérdése a Dunaszabályozás tárgyában. Az interpellációk a mai ülésben előterjesztetnek.

Napi renden következett a Királyföld ren-

— Aon ne bámuljon, ha házassága oly feltűnő okoz, s sokat bajlódnak vele az emberek. Nem egy családanya számított már önmre, s mondhatom, a nélkül, hogy dicsérni akarának őnt, sokaknak volt ön vágyaik czélpontja: az ördögben is! Nyolczvan ezer frank évi jövedelmet nem minden bokrban találhatni. Másrészt a fiatal embereknek is van okuk panasza. A világ hamar feled; csak két év múlva is ez a sok botrány feledékenységbe megy. Megmarad a szépség, a páratlan gyönyörű szemek, hir, dicsőség, e mellett száz ezer franknyi hozomány . . . Biztosíthatom, hogy minden e knek d a c z á r a nem hiányoztak volna a kérék.

Ekifejezés „mindeneknek daczára” a harag pirjával vonta be homlokomat: — On legkevésbé sem ismeri őt, szoltam, ha azt hiszi, hogy Paula oly könnyen ajándékozta oda szívét s a legelső jöttmentnek hallgat édes szavára.

P . . . nem felelt semmit, ujjával elkezdt dobogni a kocsi üveg ablakán s más tárgyra vitte a beszélgetést. Aztán az ilyeket nevezik jó barátoknak!

Szerencsémre midőn hazaértem, a következő tartalmu levelet kaptam íróasztalomon:

„Mit mivel ön Márczel? Mire gondol e perczben? Reménylen nincsenek sötét gondolatok, egy felhő sem ül homlokán. Épen most beszélgetünk ön felől, a kis rózsaszín atlasz cipőcskéik és én.

„Egyedül nekik merem elmondani mindazt, mit szívemben érzek, mindazt, mit önnek

dezéséről szóló törvénysavast, melyről alább közöljük a vitát.

Azután Tisza felelt Szalaynak, a Marczali katonai kihágás iránt beadott interpelláció tárgyában, tudatva, hogy az illető katonatiszt s a szolgabíró ellen a vizsgálat folyamatban van. A ház a választ tudomásul vette.

Azután Kállay Béni interpellált a Dunaszabályozás és Simonyi Ernő Rákóczi hamvainak hazaszállítása tárgyában, ez utóbbi arra utalván, hogy márcz. 27-én lesz kétszáz éve Rákóczi születésnapjának, s hogy illő lesz, ha a nemzet ez alkalomból megemlékszik nagy halottjairól.

Az erdélyi gazdasági egylet reformjáról.

Az egylet egyik tagjától.

III.

Ha most a mezőgazdaság emelésére szolgáló azon intézkedéseket tekintjük, melyeket a múlt alkalommal az abc. hosszú sora alatt előszámláltunk, igazságosoknak kell lennünk és el kell ismernünk, hogy az egylet mind ezen eszközökre utalva a maga részéről semmit sem mulasztott el az irányadó körök figyelmét felhívni azon hiányokra, melyek nyers termelésünk fejlődését gátolják. Volt-e ennek eredménye vagy nem, az nem változtat a dologon. Az egylet működése azonban, még mindig nem olyan, mely a nyerstermelés emelésére jelentékeny befolyást gyakorolhatna.

A kormány a gazdasági egylet és a kereskedelem s iparkamara működését, ha mindkettő helyesen van szervezve, egyáltalán nem nélkülözheti; de ezen nagyfontosságú testületek tevékenységét megkönnyíti, ha kellő ösztönzésben s levelezésben nem áll velök. Lehet szükséges a központosítás bizonyos irányban, de ép ennél fogva kétszeresen fontosak az olyan intézmények, melyek lehetővé teszik, hogy tiszta felfogással bírjon a kormány az egyes helyi állapotokról. Ennek folytán sem a kormányra, sem az ország többi részeire nézve nem lehet közömbös, ha vajjon egy ily egylet kellő tevékenységet fejt-e ki vagy sem.

A mint Magyarország politikai egysége az állam összes lakosainak jól felfogott érdekében áll, egy nem lehet tagadni azt sem, hogy az egyes vidékek gazdasági érdekei egymástól teljesen elitók.

Az erdélyi részek geographiai fekvésük-nél fogva egy meglehetősen elzárt területet képeznek; az egész egy élesen elhatárolt fel-föld. Gazdasági fejlődése pedig már azon okból is nagyobb érdekében áll az államnak, mint például az Alföld — mely örökre föld-mivelést üző területnek marad — mivel az erdélyi részek fekvése olyan, hogy gazdag, kifejlett ipar és virágzó kereskedelem mellett a

is alig merek elmondani; ok megértene nekem s nem tesznek szemrehányást semmiért. Oh! minő szép és nagyszerű valami is az a szerelem; egészen másnemű szárnyakkal bír az, mint a szegény repülő hangyák, elröpit, felemel az örök világosságához s a világosság pedig üdvös tápszere a léleknek, ez ad neki erőt, gyönyört, minden szépre, jóra képesíti, szóval oly mennyi vendégség ez, melylyel soha sem lehet elégő betelni.

„De a táplálékról jut eszembe, Janka erősen kéri őnt, hogy nézzen utána, ha van-e kis kutyájának, Black-nek, mit ennie? Azt kívánta tőlem, hogy ezen kezdjem leveletem.

„Ez mégis igen nagy kívánság volt. „Ha meglátogatja ön Black-et, üljön le egy perczre a Bedier partjára, kíséрге szemével csendes folyását, figyeljen haik mormolására. Rólam fog az mesélni önnek. Mert tudd meg, hogy én ezentul folyton körülött akarok lenni, körülött, előttem, melletted; azt akarom, hogy elrejtsem előled a világot és mindazt, mi fájdalmat okozhatna neked, mindazt, mi bosszant, mindazon rémeket, melyeket nem bírsz eltávolítani magadtól: — ez legyen ezentul hivatásom, életem. Mentől jobban kímielem szívemet, annál inkább érzem, hogy képes leszek boldogítani azt, kit mindennekefelett szeretek: csak aztán engedje magát ápolgatni kényes betegem. Jól tudom ön, hogy hóhörtos vagyok néha. De türelm! A tökéletes javulás után vagyok. Mióta elhagytalak Márczel, mindent szép színben látok.

kevésbbé művelt keleti tartományokat Magyarországnak általunk kereskedelmileg uralma alá vethetné.

Azon előnyök azonban, melyekkel Erdély kereskedelmi tekintetben birni fog, a mai körülmények között nem zsákmányolhatók ki s a német vámegelet hazánkon keresztül piacot fog magának ott teremteni s ha rögtön nem lesz téve valami érettség, e nevezetes piacot, anyagi fejlődésünk ez egyetlen emporiumát, a jövőre nézve is elvesztettnek tekinthetjük.

Az erdélyi részek előnyös fekvésének köszönhetők, hogy ez országrész egykor, mielőtt a vasutak léteztek volna, igen élénk kereskedelmet folytatott. Így Beszterce egykor főpiacra volt a keleti kereskedelem Lengyelországnak s Danczig között. Brassóban virágzó kereskedelem folyt Levante felé. Az idő óta azonban, hogy Erdély az európai vasutálózatból és a kereskedelmi forgalomból kizárattott, ipara tökéletesen megbukott, nyugotnak e közben óriási fejlődésnek indult ipara hatalma alá került s piacait, hol árult lerakta s elárúsította, mind elvesztette. Részenben mi vagyunk ennek okai, részben a körülmények, melyek felett nem állott hatalmunkban uralkodni. De azon pillanatban, midőn a brassói vasut a fekete tengerig be lesz fejezve, e sokat szenvedett országrész kereskedelme s mezőgazdasága ismét virágzásnak indulhat, ha ugyan elháríthatnánk azon akadályokat, melyek gazdasági fejlődésünk előtt állanak s ha elég tétetik azon alapfeltételeknek, melyek iparunk felvirágzását lehetővé tennék.

Elvitázhatalanul az erdélyi gazdasági egylet érdeme, hogy az urbéri és tagosítás ügyében elismerése méltó tevékenységet fejtett ki s bebizonyította, hogy az állam a birtokszabályozást, saját, külön közegei által kell hogy végrehajtsa s hogy a tagosítás végrehajtása a többség vagy a kisebbség határozatától nem függet; hogy ezt az államnak nem peres uton kell eszközölnie és hogy a birtokszabályozásnak bizonyosnemű bírói eljárással kell eszközölni, de a mivel kérdés technikai, sőt gazdasági jelentőséggel is bír, a technikai eljárás a bíróságának nem lehet subordinálva, hanem avval koordináltattnak kell lennie: és hogy végül a kiadások a szabályozatlan föld összes birtokosai által bizonyos számú évre felosztva hordozandók. Az ország megvárhatja, hogy ezen, elvitázhatalanul helyes alapelveket törvényhozó testületünk is magáévá teszi és az életben megvalósítja. Habár a gazdasági egylet ez érdeme elvitázhatalan, mindazonáltal tevékenysége nem szorítkozhatik csupán a hiányok felderítésére, vagy pedig véle-mények adására, törvényjavaslatok, tervek kidolgozására, a mikor beadványaira, kérévényeire vagy egyáltalán nem nyer vagy igen ritkán kap érdemleges választ. Az egylet például rá-mutatott azon eszközökre, melyek által az any-nyira alásüllyedt lötenyészítés emelhető volna;

„Istenem, minő vallomás! . . . Ne gondolj vele, három nap múlva viszont látjuk egymást. Várja a teljes javulást kedvesem. Lát-ban lenni veled együtt . . . ez ad életet nekem . . .”

Harminczkettödik levél.

Genf, november 8-dik.

Felix! ő visszaérkezett tegnap. Egész nap vártam reá a tereaux-i lakban; négy óra felő jöttek meg. Még soha ily szépségnek nem tet-szett nekem. Szemei mennyi fényben ragyogtak.

Oly változást véltem feltalálni benne, mely nekem nagyon tetszett. Eddigelő nem tudom felénkségből, vagy a nyugtalankodás visz-szahatásából történt-e, de még bizalmas együ-tőlünk alatt is mindig némi tartózkodó fesz-szés és komolyság ömlött el rajta, mi sértőleg hatott szerető szívemre. Tegnap egész mo-dorában, minden szavában gyönyöd oadadás, ked-ves bizalmasság rejtelt, melybe csak árnyalat-ként vegyült egy kis önértetes fölny. Szeret-tem így látni őt; jól felfogta szerepét; őt il-leti meg rendelkezni éltünk felett. Örömmel hajlom meg kormánypálcája előtt. Hadd ve-zesse sorsomat!

Minden gondolatom, minden óhajomat szívesen rendeltet alá akaratának, a nélkül, hogy én gyarló eszem valaha feltámadna bölcsesége ellen. Könnyebb az embernek vakon szolgálni, mint bölcselkedve engedelmeskedni. (Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Mère Paulina.

Rgény levelekben.

Irtá:

CHARBULIEZ VICTOR.

Második kötet.

Husznkilenczedik levél.

Genf, október 1-3-én.

(Folytatás.)

Beleegyzem, úgy hiszem próba akar ez uni részéről.

De ki feje nekem azon aljas műhelyt Medozi, hol ma firkák készülnek?

Himinczadik levél.

Genf, november 4-ik.

A végletig tűznek. Ma reggel ujjabb vielen levél. Tehát az egész világ tele van zágni való fekkel! . . . De hol találhatni valamennyit? . . . S e szerelmes levél nem ad az utolsó további felvilágosításokat igér-ek benne. Na letem helyemet otthon. A já-r-mentem s plémetem egy kávéházb. A vé-tem megelőz óhajomat. Közel hozzám két

felfejtette, hogy a kormány rendeletei egyáltalán nem vétetnek lona tekintetbe s az ironia egy nemével oly kérdéseket vetett fel, a melynek egy művelt államban egyáltalán szóba sem jöhetnek, — így például a piaci rendszere nézve a mutakozó betegség miatt elzárt lovakat illetőleg oly eszközöket hozott javaslatba, melyeknek törvényesirint már most alkalmazásban kellene hogy legyenek; olyan javaslatokat, melyek egyáltalán nem volna szükségesek, ha a hatóságok teljesítésük kötelezségeiket, de bizonyos törvények végrehajtásának még nyomát sem lehet felfedezni; ép ez okon kénytelen volt kérdéseket felvetni, melyekre maga magának válaszolt, de most már valószínűleg senki sem lesz annyira naiv, hogy a levéllel számára előterjesztéseket, emlékiratokat stb. dolgozzon ki.

Mert tegyük fel, hogy az egyelet javaslatában igen messzi ment, vagy véleménye lett legyen töves mégis kötelezsége lett volna a földmívelésügyi ministeriumnak okát adni, miért nem lehetett azt vagy azt kívinni, vagy pedig rámutatni azon akadályokra melyek bizonyos kívánságok érvényesítését gátolják. Da az olyan földmívelésügyi ministerium, mely nem találja érdemesnek a fíradásra a legjogosultabb kívánságokra bár némi véleményét nyilvánítani, a gazdasági egyletek fontosságát egészen félreismerni látszik, vagy nem érti az oly erőket magára nézve hasznosítani, melyek tekintessenek bár mily jelentékteleneknek, de mindig igényt tarthatnak arra, hogy tekintetre méltassák.

Ily körülmények közt természetes, hogy az oly fontos közeg működése, milyen a mi gazdasági egyletünké, zibbadást szenved, mivel csak akkor indulhat a gazdasági egylet-ügy illő fejlődésének, ha a ministerium kellő érintkezésben van vele, ha törekvéseit, ha anyagilag nem is elég gazdagon, de legalább szellemileg támogatja. Ez utóbbit illetőleg különösen kell hangsúlyoznunk, hogy más államok a gazdasági egylet-ügyre különös gondot fordítanak, hogy a kormányok az egyletekkel élők eszmécsért folytatnak s ezulon nemcsak a nézeteket, hanem az egyes ország-részek szükségleteit is megösmerni tanulják.

Nem kell messze mennünk, hogy az erdélyi gazdasági egylet messzeható fontosságát is bebizonyítsuk. Tény, hogy az erdélyi részeknek délre és északra a Marostól egészen eltérő gazdasági érdekük és szükségletük van. Csik ugyszóval izoláltan áll Erdély többi részeitől; Háromszék forgalom tekintetében Brassó felé gravitál; a déli rész Fogarastól kelet felé Brassóban találja emporiumát, és az egész déli országgrész gazdasági tekintetben alig áll viszonyban az északiakkal.

Ezen tájakkal végre a mi egyletünknek is a gazdasági nézetek és szükségleteket illetőleg élők cserébe kell lépnie; meg kell kísértenie itt egyleti tagokat szerezni s szellemi összeköttetésbe kell lépnie a vidékekkel; ez pedig nem csak a vándorgyűlések által történik, melyeknek fontosságát egyébiránt mi sem becsüljük kevése.

Itt is tehát egy fontos feladat; e mellett azonban azt hisszük, felesleges bizonyítgatnunk a gazdaság terén való teljes elmaradottságunkat, melyet helyrehozni még a kormányknak is csak egy, a viszonyokat közelel isméro gazdasági egylet tanácsának alapján feladata.

Térjünk tehát vissza az egylet működése feletti szemléldőseinkhez.

Nem mondhatjuk, hogy hiányzanának em-bereink, kik a gazdaság terén ismeretekkel és tudománnyal bírnak, — ha azonban valahol, ugy első sorban egyletünkben volna alkalmuk rá, hogy practicus tapasztalataikat polgártársaik érdekében érvényesítsék. Tapasztalatból tudjuk, hogy gazdáink részvéte az egylet tárgyalásaiban igen csekély, a központi bizottság üléssein igen gyakran alig jelenik meg három négy tag; itt aztán a folyó ügyek elintéztetnek s a gyűlés legtöbbször véget ér, a nélkül, hogy valami productiv tevékenységet bár mutatott volna.

Es a legtöbb jelenlevő tag azon **öreg urakból** való, kik már számos éve tagjai az egyletnek s nem szünetek meg munkásságukat az egyletnek szentelni, nem szünetek meg az egyletet anyagilag, mint szellemileg támogatni. Határozottan mondhatjuk, hogy itt Kolozsvárt nem vagyunk híjjával a kapacitásoknak, csak hogy nem tudják vagy elmulasztják ismereteiket a gazdasági téren hasznosítani. Másfelől az ifjabb nemzedék sem maradhat tovább idegen a gazdasági törekvések iránt, ez elemnek okvetlen bele kell vonatnia és részt kell vennie egy olyan egylet működésében, mely egyáltalán nem jelentéktelen vagy felesleges szerve nyilvános életünknek.

Hogy ez egylet az ötvenes és hatvanas években minő productiv tevékenységet fejtett ki, az ma könnyen észlelhető.

Ez időtől keltezhető emelkedése szőlőművelésünk, gyümölcsenyésztésünknek, stb. akkor évenként kiállítások rendezettek s tulzás nélkül elmondhatjuk, hogy mindazon gazdasági intézmények, melyek birtokában van ma az ország, csak azon férfiak fáradozásának köszönhetők, kik éveken keresztül egész odaadással

működtek és harcoltak az ország gazdasági felvirágzása érdekében, élőkön fáradozatlan érdemes elnökük gr. Mikó Imre ó nagyméltóságával, ki az egylet fenállása óta szakadatlan működött és gondoskodott annak érdekében sa ki az egyletet érdemteljes működésével még most is támogatja, a mi az ifjabb nemzedéknek is kötelessége lenne.

A királyföld rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása a képviselőházban.

I.

Egy darab középkor végvonaglásának képét veszik olvasóink az alábbiakban. Ideje volt, hogy a magyar történelem ez időpontot is megérje s bevégezze a nagy művet, hazánk alkotmányos egységének művét. Hosszu küzdelem vezetett el e határkő felállításáig s midőn az ország, állampolgárai egy tekintélyes tömegének osztja ki a jogegyenlőség nevében a közös emberi jogokat, igazságos és korszerű eljárásának nemes öntudatában bizonyára csak megvető kicsinyléssel nézi le a kiváltságok középkori lovaginak szitkozódásait. A szász bürocratia és hierarchia még halálában is hü életéhez, intrigá és mocskolódik, s a neki juttatott s eddig élvezett kiváltságok meghálálásul sirja szélén saját szenyét rakja jöltetvőjére örökségképen. Szánó mosollyal nézünk a „nyivasztás” teoriájának bajnokaira s halát adunk nemzetünk nemtőjének, hogy kiérdemelhetjük az ország, alkotmányunk ellenségeinek haragját.

II.

Márcz. 22-iki ülés.

Wächter Frigyes előadó röviden ajánlja a törvényjavaslat elfogadását a közigazgatási bizottság szövegezése szerint.

Tiszta Kálmán miniszterelnök: T. ház! A magam részéről sem tartom szükségesnek e törvényjavaslatot előzetesen hosszasan indokolni, miután az indoklás a t. ház kezei közt van már hetek óta. Ha észrevételek, ha nehézségek merülnének fel ellene, fenntartom magamnak természetesen, hogy azokra válaszoljak, csak arra kérem a t. házat, hogy a jelen törvényjavaslatot a közigazgatási bizottság szövegezéséhez képest elfogadni méltóztassék. (Helyeslés.)

Kapp Gusztáv hosszabb beszédben el-elni a törvényjavaslatot, mely nézete szerint eltörli és megsemmisíti a szász nemzetet. A következő határozati javaslatot terjeszti elő: Tekintettel arra, hogy az 1868. 43-ik Magyarországi és Erdélyi egyesítésének részletes szabályozásáról szóló t. cz. azt rendeli:

43. t. cz. 10. §. „A királyföldi székek, vidékek és városok belkormányzati jogainak biztosítása, képviselőtök szervezése és a szász nemzeti egyetem jogkörének megállapítása tekintetéből megbizatik a ministerium, hogy az illetők kihallgatásával az országgyűlés elé oly javaslatot terjesszen, mely valamint a törvényeken és szerződéseken alapuló jogokat, ugy az ezen területen lakó bármely nemzetiségű honpolgárok jogegyenlőségét is kellő tekintetbe vegye és összhangzába hozza; tekintettel arra, hogy ugyanazont t. cz. 11. §. azt rendeli: A szász nemzeti egyetem az 1791. évi erdélyi XIII. törvényezikkel egyező hatáskörben, ő fősége legfelsőbb s a magyar felelős ministerium utján gyakorlandó felügyeleti jogának fentartása mellett, továbbra is meggyatik azon különbséggel, hogy az egyetemi gyűlés, a törvénykezési rendszerben történt változás folytán, bírói hatóságot többé nem gyakorolhat;”

tekintettel arra, hogy a belügyminister által előterjesztett s jelenleg tárgyalás alá került törvényjavaslat a fentemlített törvény szabatos rendeletének egyáltalában nem felel meg, sőt azzal merőben ellentétben áll, hogy azon jogok biztosítása helyett azoknak egyszerű megtagadását és eltörlését célozza, a szász nemzeti egyetem jogkörét illetőleg a fentemlített 11. §. rendeletét teljesen mellőzi,

mondja ki a t. képviselőház határozati-lag, hogy:

I. az előterjesztett törvényjavaslatot el nem fogadja.

II. Jutasítja a ministeriumot, miszerint az 1868. 43. t. cz. 10 és 11 §§, valamint az 1870. 42. t. cz. 88 § szoros szem előtt tartásával dolgoztasson ki egy oly új törvényjavaslatot, mely az említett törvények rendelteinek teljesen megfelel, és terjessze azt „az illetők kihallgatása” után lehető legrövidebb idő alatt a képviselőház elé.

Makrai Aladár elfogadja a törvényjavaslatot s azt hiszi, hogy azon napot, melyen e javaslat törvénné fog válni, a magyar történelem azon örömpillanatok közé fogja számítani, melyeket a sors ritkán juttatott a nemzetnek. Ilyen nap volt 1836-ban a részek vizsgáló csatolása, 48-ban az unió, s ennek 67-ben végnégy válsága. E törvényjavaslat az utolsó privilegiumot szünteti meg, mely a szász földön fennállott. De örömmel üdvözi a törvényjavaslatot főleg azért, mert megszünteti a szász

egyetemet, mely több bajt okozott a kormányknak, mint fél Magyarország s több viszályt élesztett, mint bármely más.

Bausznern Guido: Az igazságügyminiszter eljárása után, ki Trauschensfelsnek tényleges törvénytérést constatáló interpellációjára azzal felelt, hogy e törvénytérést törvényesíteni fogja, nagyon kínos érzet lepi meg szót, midőn e törvényjavaslat ellen felszólal. Ugy látja, hogy a házban, legalább bizonyos kérdésekben, nincs meg a törvény iránti tisztelet és igazságérzet. (Nagy zaj. Rende! Rende!)

Elnök: Ha valamely kérdés tárgyalása alkalmával szükséges, hogy a t. ház az ellen érveket is, melyek felhozata, csendben és figyelemmel meghallgassa: ezen tárgy bizonyára azok közé tartozik; nehegy azon már sokszor hallott szemrehányással találkozzunk, hogy a t. ház az ép ezen oldalról (a szászok padjaira mutat) jövő ellen érveket nemcsak meghallgatni nem akarja, hanem inkább elfojtani törekszik. (Élénk helyeslés.) Viszont azonban a t. képviselő urakhoz is (a szászok padjaira mutat) azon kérést intézem (Halljuk! Halljuk!), hogy a mint azon képviselő ur, ki e tárgyból először nyilatkozott, a kérdéshez tárgyalatosan, — s ép ezért is az egész ház fészelt figyelmétől kísérvé szólott: ugy méltóztassanak öök is elkerülni minden oly kifejezéseket, melyek nem is tartozván a tárgyhöz, nem is involválván magukban az ügy elintézésére tartozót, csak ingerültségnek, csak igazgatottságnak támasztására céloznak, sőt talán célozni látszanak, (zajos helyeslés.)

Ép azért, hogy ne mondathassék, hogy a t. ház az ellen érveket meghallgatni nem akarja, nem élek ezuttal még elnöki jogommal, kénytelen vagyok azonban a képviselő urnak egyenesen megmondani, hogy ha továbbra is sértő kifejezéseket akar a t. ház ellen használni, elnöki jogommal egész szigorral fogok élni. (Általános élénk helyeslés.)

Bausznern Guidó kijelenti, hogy tiszteletben igyszik tartani az elnök figyelmeztetését.

Midőn felszólal, erkölcsi kötelességet vél teljesíteni, mely a létét s egy nagy igazságról való küzdelemben áll. A ki e küzdelem ellen vét, az vét az erkölcsiesség ellen, melyen minden emberi méltóság alapszik.

Szóló a remény indítja felszólalásra, mert azt hiszi, hogy a magyar képviselőház a tizenkettedik óra utolsó percében a becsület szavára fog hallgatni és elhárítani fogja a szász nemzetről azon csapást, mely azt megsemmisítéssel fenyegeti. (Nagy zaj és mozgás.)

Ezen reményét a magyar nemzet lovagiaságára a becsület és adott szó tekintetében közmondásossá vált érzékenységre alapítja. A becsület legelső és legfőbb parancsa a lekötött szó szentül való megtartása.

Szóló a szt. István koronájának legfényesebb gyöngye s Erdély történelmének legfényesebb részét a szász nemzet kulturai küzdelme képezte.

Nem a szász nemzet, hanem Zápolya honarúlas okozta, hogy Erdély a szerencsétlen mohácsi csata után a magyar anyasorságtól elszakadt és 165 éven át folytonos háborúk színhelyévé vált. Hogy Erdély akkor nem vált sivataggá, ez a szászok érdemeinek köszönhető.

Boér Antal: Tagadom! (Derűtlenség!)

Bausznern Guido folytatván beszédét, megjegyzi, hogy nemcsak a szász nemzet jogai hanem érdemei is indították a magyar nemzetet arra, hogy a szász nemzet egységét politikai becsület szavával biztosította. Ezután részletesen fejtegeti az 1847-8-iki és 1865-iki erdélyi országgyűléseken történeteket, melyeken a szászok jogai és kiváltságai országos határozatok alakjában mondtattak ki, s az 1868-iki törvény-cikk jelentőségét, mely az uniót megerősíti, továbbá a szászok földének külön rendezését biztosító későbbi törvényeket.

Ezek által a magyar nemzet becsületszavát adta a királyföld egységének sérthetetlen-sége s a szász nemzet jogainak fentartása iránt.

Ezt a jelenlegi törvényjavaslat megakarja szegni, a mennyiben a szász nemzetet ki akarja törölni az élők sorából. Kéri Kapp határozati javaslatának elfogadását.

Elnök: Éa azt gondolom, hogy a t. ház a higgadtságnak, a részrehajlatlanságnak nagyobb tanuságát nem adhatta volna, mint adta azon nyugodtsággal, a melyvel a képviselő urnak, — a mint nekem tetszik — valóban egyenesen csak a szenvedélyek feligatására annyiszor használt kifejezéseket fogadta.

Megvallom, t. ház, nehezmény esik, hogy ezen tárgybán elnöki jogommal nem ugy élek, a mint a házbábelők rendelete értelmében élnem kellene. De méltóztassék a t. háznak megengedni, én azt hiszem, helyesen cselekszem, ha azon, habár helytelen szemrehányásra nem adok okot, hogy a t. ház a felszólalók érveit — habár méltatlan kifejezésekkel voltak is fűszerezve — higgadtnak nem hallgatta meg: a t. ház azután bölcsessége szerint fog határozni. (Félfáltsákok: Halljuk!) Tessék tehát a képviselő urnak beszédét folytatni.

Bausznern Guido: Befelezem beszédemet, kijelentvén, hogy Kapp Gusztáv t. barátom határozati javaslatát pártolom.

Elnök: A miniszterelnök ur kíván szólni. (Halljuk! Halljuk!)

Tiszta Kálmán miniszterelnök: (Halljuk!) Mindenekelőtt meg kívánom jegyezni, hogy követe a t. elnök úr által is hangoztatott azon higgadságot, melyet a t. háznak tagjai az imént hallott beszéd folyamán tanusítottak, a magam részéről nem fogok e beszédre oly feleletet adni, a mely felelet ahhoz méltó volna, de fogok adni olyat, mely ezen házhöz méltó. (Helyeslés.)

Legelőször is meg kívánom jegyezni azt, hogy én azt hiszem, hogy a magyar nemzet, valamint nem hazudtolta meg sem lovagiaságát, sem becsületszavát soha, úgy nem fogja meghazudtolni ezentul sem! hanem megtanult egyet és reményem, hogy ezt értékesíteni fogja: hogy midőn lovagiaságára és becsületszavára hivatkoznak, a helyett, hogy ez által megfogni engedné magát, nézze meg, mi rejlik az alatt, a mire hivatkoznak. (Helyeslés.) S mert — mondom — mellőzni akarek mindent, ami ingerültségre vezethető, meg kívánom jegyezni azt is, hogy a történelem folyamán szerzett érdemekre és azon jutalomra, melyet a magyar nemzet a képviselő ur becsületszaváért nyert a százszoktól, nem fogok kiterjeszkedni. (Élénk tetszés.)

De utóljára is uraim, hova mennénk, ha állna az, a mit az egyik képviselő ur mondott, hogy egy létező törvényt megváltoztatni akarni annyi, mint nem becsülni a törvény szent-ségét, megsérteni a törvény iránt tartozó tiszteletet, vagy éppen annyi volna, mint megszegni a becsületszót? Akkor minden fejlődő nemzetnek élete nem volna egyéb, mint folytonos törvényellenes tiszteletlenség és a becsületszó folytonos megszegése; mert haladni nemzetnek a nélkül, hogy törvényeit változtassa, per absolute nem lehet. (Igaz! Ugy van!)

Egyáltalában hogyan áll hát a dolog? A t. képviselő ur beszél magyar nemzetről és szász nemzetről, még pedig ez utóbbról is mint politikai nemzetről, kapcsolatba hozván ez által a terület felosztatlanságát. Én nem tudom t. ház, de én legalább a nemzetiségek egyenjoguságáról szóló törvényben azt olvasom, hogy Szt. István birodalmában, illetőleg Magyarországon — mert Horvátországon itt némileg kivételt képez — nincs más politikai nemzet, csak a magyar: (Ugy van!) hogy hogyan állithatni tehát velünk szembe azt a szász politikai nemzetet, a melynek területét nem szabad bolygatni, azt én megvallom, szeretném valaki által kimagyaráztatni egyébből, mint egyoldalú elfogultságból és valóság a törvény elleni tiszteletlenségből. (Élénk helyeslés.)

Mit mond még maga az 1868-iki törvény is, melyre annyiszor szeretnek hivatkozni? Mics mindjárt legelejen megmondja, épen ugy, mint megmondták a magyar országgyűlés előtt tett nyilatkozatai, hogy mennyiben respectálhatók és tarthatók fenn Erdély különleges jogai.

Az 1848-iki törvény, hogy erről szóljak előbb, talán nem ugyanazon szavakkal, mint mondani fogom, de azt mondja: hogy Erdélynek mindazon külön törvényei, melyek a szabadság és jogegyenlőségnek kedveznek, respectáltnak. (Ugy van!) Ugyan kérdem, ezen szabályok alá esnek-e azok, mik az eddigi Királyföldön a szászoknak kiváltságos helyzetet adtak? Nem hiszem, hogy valaki bizonyíthatná, hogy ezen terület lakosságának nagy többsége ezeket a jogegyenlőséggel megegyeztethe-tőknek tartja. (Élénk helyeslés.) Ezen különleges helyzetet tehát elítéli magának az idézett 1848. évi törvénynek épen azon szavai, melyekben az ígéret tétetett. Az 1868. évi 43. törvény pedig azt mondja Erdélyt illetőleg, hogy az eddig létezett politikai nemzetek szerinti területi felosztások, elnevezések és az azokkal összekötött előjogok és kiváltságok, a mennyiben valamely nemzetiséget mások kizárásával illettek volna, megszüntetnek; tehát határozottan kimondja, hogy szász föld, szász politikai nemzet, szász politikai terület nincsen. (Élénk helyeslés.) E szerint az elvet magát már az 1868. évi törvény kimondja, a mely azonban az applicatiót — nem vitatom, hogy miért, miért nem — későbbi időnek hagyta fenn.

Igy tehát még maguk ezen törvények is a képviselő urak igényei ellen bizonyítanak.

De ismétlem, ha egyben másban az újabb törvény más céloz is, mint a régibb törvény, azon tant, hogy ez a törvény iránti tiszteletlenség vagy szószegés lenne, el nem ismerem, el nem ismerhetem, és épen azért, kiknek a múltval nemzetekről, kiknek kultur missióról nemcsak szóval, de lélekben is fogalmuk van, ezen tant föl nem is állithatják. (Zajos tetszés-nyilvánítások.)

Az igaz, egy — nekem nagy örömet szolgáltató — nyilatkozatot hallottam, és ez az volt, melyet kár, hogy régebben sokan szivkre nem vettek, kik mindig és folyvást annyira panaszkodnak, hogy az Erdélyben lakó szászok menyire elnyomattak a magyarok által, azon nyilatkozatot, hogy hiszen a szászok létele, institúciója nem ellenkezik a szabadsággal, mert ok már a középkorban oly szabadságokat élveztek Magyarországon, minőket az akkori időben Európában fellelni nem is lehetett. Jó

lesz ezt megjegyezni és a lelki eretre azon részen is hallgatni, midőn ezzel a világra (Helyeslés.)

Az azonban, hogy azon institúciók akkor a szabadság institúciói voltak, épen ugy nem igazolja, hogy ma is a szabadság és a magam részéről meg kívánom jegyezni, hogy a ma már szükségesé vált jogegyenlőségnek megfelelő institúciók, a mint azon krmény, amily hasonlóság nem fog senki sem tag hatni, hogy azon középkori századokban a magyar nemzetiség szervezete és jogköre szabadsági intézmény volt, nem igazolná azt, hogy ma a magyar nemzetiség régi alakjába visszaállítani olyes lenne. (Élénk helyeslés.)

Midőn ezen törvényjavaslatot készítettem, azon ohajtás által vezéreltettem, hogy legyen egyenlő viszonya közigazgatási szempontból is az ország minden területének és minden lakójának, tehát a jogegyenlőség elveket tételeseleg, s határozottan merem nyilatnani, hogy soha eszembe se jutott hazánk bármely nyelvű polgárai ellenében ellenséges indattól vezéreltetni magamat és megvallom hogy nem éreztem volna magamat hivatva ra, hogy oly végtelen szegénységi bizonyítvány állítsak ki hazánk Erdélyben lakó szász polgári irányában, mint a minőt a képviselő urak kiállítanak, a midőn azt mondják: hogy ezen néptársa annyira gyenge, annyira életképtelen, hogy meg kell halnia, el kell pusztulni, ha az ország többi polgáraival egyenlő galapra helyeztetik. (Élénk hosszas helyeslés, éljenek.) Én, t. ház, azt, hogy ez így legyen, nem hiszem, sőt azt hiszem, hogy Magyarország erdélyi részeinek szász polgárai nemcsak élni fognak az általános törvény oltalma alatt, ha nem prosperálni és haladni fognak. A mi — remélem — meg fog halni, a mely meg kell halnia, az az egyes clique-érdekek uralma, ez pedig sajnálni senki sem fogja. (Élénk hosszas helyeslés.)

Midőn ez volt egyik szempotom, a második szempotom az volt, hogy ég csak kétség se férhessen ahoz, hogy csaknyar teljesen alapalanok mindazon vádak, melyek éveken át terjesztettek s melyeket minduntalan olvashattunk, hogy a magyar nemzet százszok vagyonára kívánja tenni kezét, hogy mint kétszer kettő négy, kitűnjék ezen vádak teljes alapatlansága; s azt gondolom, midőn a szász nemzeti egyetemet azon célból, így azon vagyonekat kezelje, megfogom, mőn azon vagyonek jogi természetéhez szólni am akartam, hanem azt mondtam, hogy ha ezant van kéte-l, itőljen a törvénytssék, ezen szempotnak is teljesen és tökéletesen megfelelően. (Élénk helyeslés.)

En t. ház! Nem csodálkom azon, ha némelyeknek ezen törvényjavaslatrosszul esik, ha némelyeknek számítását megavarja, mert csakugyan nem esik az jőik sekiné, ha a mellett, hogy eddig kedvesen ápolott speciális érdekei sérelmet szenvednek, ég napfény-nél is világosabbá lesz az is, hog a nemzetet, melynek kebelében őlt, éveken keresztül rágalmazta, azért annak soha eszébe nem jutott, senkinek vagyonából egy fillér is elvenni akarni. (Élénk helyeslés.) És hiyjék meg a képviselő urak, különösen az ettem szólók képviselő ur, nem követjük mi an jelszót, a melyre ő hivatkozott, hogy a halom több a jognál. — a történelem ugyan fájdom azt mutatja, hogy ez gyakran így volt mi azonban hatalmunkat a joggal akarjuk pósitani, (Helyeslés) de aztán ne essék nekik ehezen, hogy az ország azon kis zugában élveit azon speciális hatalom, a mely kezökbe volt, de a mely csakugyan ellenkezik a joggal, az ő kö-zökből az általános jog szempontjából kivétel. (Élénk helyeslés.)

Ajánlom a törvényjavaslatot a t. háznak. (Élénk hosszas helyeslés és éljenek.)

Bujanovics Sándor, midő a törvényjavaslatot kritizálja, egyuttal harasztja, hogy a magyar állam területén különös szabadságokkal bíró közigazgatási testületek kiváltságot közigazgatási hatóságoknak nnállását és fentartását nem pártolja, pedig sem a jogegyenlőség, sem az állam érdeke sem a közigazgatás igényeinek szempontjából Szóló azonban a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat nem elégti ki; ugyanis egyik részében a szász egyetem rendezése és az anyagi viszonyok szabályozása kérdésében tartalmaz ugan részletes intézkedéseket, intézkedéseket, melyek, mert tiszteletben tartják a tulajdon jogokat, mert szabályozzák e jogokat, de nem ritk a jogszabály rendelkezési szabadságát, mert a vagyoni jogokra nézve fentartják a tjes bírói kompetenciát, tartalmaznak intézkedéseket, melyeket a maga részéről is helyesnekkel elismer-nie. De a másik fő részében, a királyföld rendezéséről szóló részében, e törvényjavaslat már czéljában elhibázott. E törvényjavaslat ugyan is nem a rendezést tűzi ki, hanem csak a rendezés módját, nem az elv alkalmazását, csak magát az elvet, pedig ezen elvne az alkalmazás adja meg gyakorlati értékét.

Reméli azonban, hogy e ilyen segí-hetni a részletes tárgyalásnál lel s ezért elfogadja a javaslatot általánosságban.

Zay Adolf beszél a szász emzet jogai-ról s privilegiumairól s azért az zeket tekintetbe nem vevő tjavaslatotindignóval utasítja vissza.

Pályázat.

Maros Várhely sz. királyi város törvényhatóságában egy alorvosi állomás, melylyel a majorsági pénztárból havonkénti részletekben előre fizetendő 300 frt o. é. évi fizetés jár, tiszteletére a törvényhatósági bizottság múlt 1875-dik évi december 29-én 411. j. k. szám alatt hozott határozata következtében ezen pályázat nyitattik, felhivatván a pályázni kívánók: hogy szabályszerű béléssel ellátott és okmányokkal kellően felszerelt folyamodványokat

folyó év április-hó 12-dik napjáig bezárólag,

ezen sz. kir. város tanácsához beadni annál kevésbé mulasszák el, minthogy ezen határidőn túl beérkező folyamodványok tekintetbe nem fognak vétetni.

Maros-Várhely, 1876. március-hó 22-én.

A városi tanács: AJTAI MIHÁLY, polgármester.

Sz. 174. — 1876.

(124)

(2—3)

Hirdetmény!

A felső-detrehemi koresmajog arányosítása kértvén, — tárgyalási naplól **folyó évi április-hó 6-dikra d. e. 9 órája** tűzött ki a község házánál megtartandólag.

Miről jogosultak a ptrs. 111. §-ére való figyelemzettel felszólíttatnak, hogy a kiírt tárgyaláson személyesen, vagy törvényes meghatalmazott által jelenjenek meg.

Egerbegy, 1876. mártius 14-én.

ALMÁSY, szolgabíró.

Wilhelm Schneeberg-féle növény-áloppja

kitűnő hatása felől.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész annak Neunkirchenben.

Bizonyítvány.

Melylyel bizonyítom, hogy a neunkirchmi gyógyszerész Wilhelm Ferencz ur által feltalált Schneeberg-féle növény-áloppot rekedtség és göres köhögés ellen igen kedvező sikerrel használtam, úgy hogy néhány nap alatt nemcsak teljesen kigyógyultam a bajból, hanem az azelőtt annyiszor ismétlődött baj merőben el is enyészett.

Neunkirchen, február 7-én 1856.

Högel Filep, cs. k. postakézelt.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész annak Neunkirchenben.

Tekintetes ur!

Hálmat kifejezni jövök a hirdett Schneeberg-féle növény-álopp kitűnő hatása miatt mell és tüdőbeteg ellen.

Szigorú köteleim gyakori köhögésem gyermekemmel és más személyekkel és a folytonos fennhangon való beszéd évek óta kedvezőtlenül hat egészségemre és kiszáradt mellet és köhögésem olykor, rekedtséggel, egybekötve, főleg ha tartósan kell énekelnem.

Különbö szert használtam már, de sikertelen. Hanem a mióta Schneeberg-féle növény-áloppal élek, jól érzem magam, tehát legjobban ajánlhatom a Schneeberg-féle növény-áloppot mindenkinek, a ki hasonló bajban szenved.

Különbö élelmiszereknek és szónokoknak feleltetve becses ez az álopp, mert gyakori rekedtség nál és száraz hangnál a sok beszéd és ének következtében) azonnal megkönnyíti a mellet és vise szándja a hang tisztaságát, tehát teljes meggyőződésem szerint o bajban a várt sikernek tökéletesen megfelel. Különbö tisztelttel

Neunkirchen, márc. 24-én 1856.

Höller József, főtanár és karvezető.

Azon t. cz. vevők, a kik az általam 1856 óta készített Schneeberg féle növény-áloppot valódi minőségben óhajják birni, sziveskedjenek határozottan csak

Wilhelm Schneeberg-féle növény-áloppját kéri.

Csak akkor az én gyárt-

mányom, ha minden

palaczk ezen peccséttel

van ellátva.

E védbélyeg

hamisítói törvényes

büntetés alá

esnek.

Minden palaczk utasítással van ellátva.

Egy lepecsételt eredeti palaczk 1 frt 25 kr. s mindig friss minőségben kapható

Wilhelm Fr. gyógyszerész Neunkirchenben, Alsó-Ausztria

egyedüli termelőnk.

Göngyölésért 20 kr. számíttatik.

A valódi Wilhelm Schneeberg-féle növény-álopp csupán következé vásárlóimnál kapható: **Kolozsvárt: VALENTINI A.,** gyógyszerész. Balászfalván: **Schleszl Károly,** gyógyszerész.

Köszén-kátrányt,

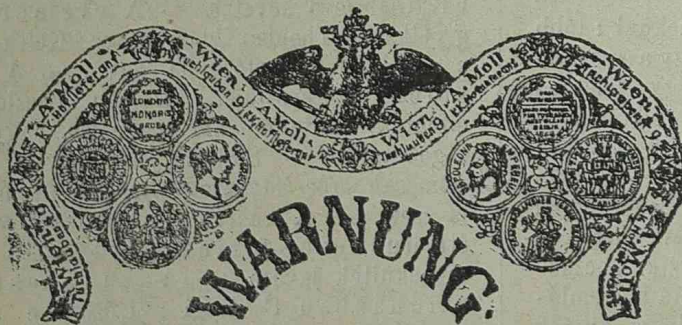
szőlőkarók, palancok, fedelek s minden más a rothadástól megóvándó tárgy **beimázolására,** ajánl

(117) 100 kilográmként 4 frt. (2—2)

hordóban (petroleum-cdény) a 100 kilog. 3 frtjával.

A légszeszgyár-kezelősége Kolozsvárt.

MOLL Seidlitz-pora.

Csak akkor valódi,

lenyomva.

Büntető bírósági ítéletek ismételtén constatálták cégem és védjegyem meghamisítását; azért óva intem a közönséget az ilyen hamisítványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ártásra vannak számíttva.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é.

Valódi minőségben kapható az X-szel jelölt cségeknek.

Francia borszesz sóval.

A legmegbízhatóbb önségélyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyuladással, a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fejt-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyit sebek, rákfekélyek, úszék, szemgyulladás, mindennemű bennulás és sérülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasítással együtt 30 kr. o. é.

Valódi minőségben a f-tel jelölt cségeknek.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és Társától Bergenben (Norvédiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a *gal jelölt cségeknek.

MOLL A., Tuchlauben, nächst dem Bazar, Wien.

Raktárak. Kolozsvárt: (x+) Valentini Ad. gyógyszerész. (x+) Wolff Ján. gyógyszer. (x+) Dr. Hintz György, gyógyszer. (x+) Székely Miklós, gyógyszer. Besztereczen. (x) Lang Károly, gyógyszer. (x+) Krémer Samu Déván. (x) Lengyel György, gyógyszer. Dicső-Szent-Mártonban. (x) Fischer Ede, gyógyszer. Szebenben. (x+) Müller K. gyógyszer. (x+) Thalmayer F. (x+) Reissenberger A. F. Szászseben. (x) Reinhardt J. C. Szerdahelytől. (x) Schiffler F. gyógyszerész.

Iskola Alapítvány - Kolozsvárt

Tavaszi és nyári idényre Párisból érkeztek.

Legszebb és legújabb divatu női ruhák és felöltők, dolmány, Jaquettek, és kerek köpenyek. Mandarin és Obrattek, melyek dús választékban és jutányos áron kaphatók.

A francia nőhöz czimzett női divattárban

Budapestben, Deák-utca 15. sz. alatt u. m.

Jaquettek minden színen	7, 8, 10 frt és felebb
Ugyan ilyen finom Brasilból	10, 12, 15 frt és "
Renaissance legújabb posztó szövetből	15, 20, 25 frt és "
Dolmányok legújabb mintaszerint	10, 12, 15 — 50 frt.
Gentleman, férfi-kabát mintaszerint	10, 15, 20 frt és felebb
Jaquet és tunik igen jó Cheviotból	15, 20, 25 frt és "
Selyes bársony felöltők legújabb szabásban	30, 35, 40 — 120 frt.
Patent bársonyból pedig	15, 20, 25 — 30 "
Hálókötősek legújabb szabásnak	15, 20, 25 — 60 "
Kész női ruhák házi használatra	12, 15, 20 frt és felebb
Kimenő ruhák elegáns kiállításban	25, 30, 40 frt és felebb

Nem különben menyszonyi, kiházasítási ruhák legújabb párisi divat szerint, legegységesebben és jutányosan készíttetnek.

Videki megrendelések pontosan eszközölteknék és kívánatra minták bérmentve küldetnek. (127) (1—6)

Megrendeléseknél kértik egy centimeter szerinti mérték, vagy régebb ruha test és szoknya elejének hossza beküldése.

ROZSAY, confectionair.

A telep túlhalmozása miatt

Szalmaazalok, jól töltve és füze	2 futól feljebb
Tengeri fű-mátrázok, jól töltve és füze	4.60 "
Ször-mátrázok, jól töltve és füze	10 — "
Csigatoll-fűk	10 — "
Levart paplancok	2.50 "
Toll-várkocok	2.25 "
Derekalkák	6.50 "
Betölő vas-ágyak	8 — "
Vas gyermekágyak	12 — "
Vas búcsók	12 — "
Gyermekkosár kocsik, csinosan felszerelve, ernyő- és függőnyvel 10 ft 50 kr.	

Legnagyobb választék pokróczokból, 16- és flanel-takarókból, valamint mindenféle vasbútorból szállodák, intézetek, családi lakok, kerek számára.

Weinberger K.

ágyonmü- és vasbútor gyára, BÉCS,

VII., Mariahilferstrasse 88.

A részletes árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálunk. Videki megrendelések a vasúthoz, gőzhajóhoz vagy postához ingyen szállítva, pontosan teljesíttetnek.

Beküldetett.

VILLÓSAVAS MÉSZSZÖRP.

A villósavas mésszörp — párisi gyógyszerész Grimault és társától — hatása mellbajok, görcsös köhögés, rekedtség, gyomorhurut, légcső-ágak gyuladása ellen, számos utánzatra adott alkalmat, a melyek nem bírnak hasonló becses és máként vannak készítve.

Azon betegek, a k-k Grimault és társai párisi gyógyszerészek valódi villósavas mésszörpöt óhajják birni, sziveskedjenek mind-n palaczkon az alárírt követelni.

Azon gyárosok, a kik a ragjegyre csak azt a megjegyzést tessik: „Grimault és társai szent Párisban,” rászédik a t. cz. közönséget. (71) (2—*)

(5)

(7—*)

2. javított kiadás.

Legközelebb jelent meg a híres, maga nemében egyetlen könyvnek második kiadása: **„ÖNSEGÉLY”**

Azok is, a nemzetségek minden betegségei számára hit és megbízható tanácsadó.

Dr. ERNSZT L. hasznosított orvostól.

Ezen könyv oklást és segítséget nyújt mindazoknak, kik inkább koránban titkos bánt vagy merésztelen kikapongást átélték és ennek következtében beteges gyöngeségben vagy asztmát idigzethet szenvednek, vagy annak köze beküldött fenyegetetnek.

Azok is, kik idült hujakörb, bűrhajokban, bujakörös közhvényben, húgyvesztéskésben szenvednek, vagy híknék teste túlságos hízavadvadok által gyöngített, teljes kigyógyulást találhatnak.

Nevelők, lelkészek és általában emberbarátok, kik a fiatalok javát szívókn hordják, jól tessék ha ezen könyv tartalmával megismerkednek.

Ezen híres könyv, mely nagyobb világszég kedvéért bonctani ábrákkal van ellátva, minden könyvkereskedésben kapható, de posta útján nálam is megrendelhetik. Ára 2 frt.

Dr. Ernst L., hasznosított orvos.

Pestén, kétszáz-utca 24-ik szám.

2. javított kiadás.

Áts és társai

női divat- és kész ruhák raktára Budapest Servitátor 6. szám.

Bátorkodunk a nagy érd. közönségnek tudomásul hozni, miszerint a tavaszi idényre való divat kelmék, párisi Modell-Costüme-

dolmány, Paletot-gallérok sat. sat.

megérkeztek és raktárunkban nagy választékban a legjobb minőségben

legolcsóbb árak mellett kaphatók.

Egyszersmind megemlítjük, hogy a ruhák készítése a saját vezet-

sünk alatt, a legújabb párisi divat szerint történik, nem különben

kiházasításhoz szükséges egész készletek

szállítását átvesszük, s kívánatra kelme minta szeleteket készségesen

küldünk. (120) (2—6)

(122) (3—3)

BIGNIO LAJOS

acélmetszetű arcsképe.

Ára 20 kr.

Stein János papirkereskedésében.

A Diána-fürdői intézetben

minden időtáiban igénybe vehetők, a legkényelmesebben ellátott

porcellán és rézkádós melegfürdők,

ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengélkedők-

nek és betegeknek, azonnal hához is vitetnek.

Ugyisintén a jó hatású gőzfürdő számtalan bántalmak-

ban, különféle kitűnő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a

legillendőbb árban élvezhető. A hazamenetle egy kocsi ál-

tali szállítástól is van gondoskodva. (360) (24—*)

A mit is ezennel tisztelettel a t. cz. közönségnek számos

részvétel végett, tekintve a tetemes kiállítási költségeket, tudom-

ására juttatni kötelességének tartja

Kolozsvárt, 1875.

A Diána-fürdő igazgatósága.

Egyetemi Könyvtár Fundatára

Nyomatott Stein János m. k. arcvetési nyomdájánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

(110) (3—10)

Heim testvérek

27-kros

kézmű-áruinak

wiedeni központja

nagyban és kicsinyben,

Bécs, Wieden, Hauptstrasse 20 sz. a.

A tavaszi idényre legújabb

ruhakelmék legdúsabb választé-

ka, u. m. sima és koczkás

lűstre-, Reiker-, Boker-, ré-

zsutas mohair, ripsz. skót kel-

mék, barége, mosambique, gre-

nadin-ecrús, valódi színű fran-

czia créton és perkal battisz,

mousselin a legújabb színekben

1/4 széles, csipke függöny, legfi-

nomabb 1/2 és 3/4 széles chiffon,

legártósabb színű vászonox-

ford, 1/2 széles szék-kreasz, at-

lacz- és damaszt-sínvat, da-

maszt-törőlközők, damaszt-

asztalkendők — Nagy választé-

teku fail- és bársony-szalagok,

francia damasée-szalagok —

Továbbá: férfi- és női nyakken-

dők, férfi harisnyák, női- és

gyermek-térharisnyák és sok

más czikk.

Bécs, Wieden, Hauptstrasse 20 sz. a.

Mustrákat és árjegyzékeket ki-

vánatra ingyen és bérmentesen

küldünk.

(27) (1—*)

Gummi és halhólyagból készült

övszereket (Cottons)

átvételével titol tartás ígérete meli, duzet-jét 2 frtól 6 frt, küld J. N. Sameld-ler gumai gyáros Bécsben, 711. Be-zirk Stützasse Nr. 19.

(10)

(22 25)

„PURITAS”

Haj-íjtó-lej.

A „Puritas” nem hajfő, hanem tejennő folyadék, mely majdnem azon esod-latos hatásal bír, hogy ósan haját megfűt, azaz lassanként, még pedig legolcsóbb ti-zennégy nap alatt ama szíj visszadja, melylyel eredetileg birt!

A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj tetszés szerint vízzel muthatik, lehet fehérről árvont vánkosen alud) és győző-dőket használai, a festőknek nyomi sem vehető észre, mert a

A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj tetszés szerint vízzel muthatik, lehet fehérről árvont vánkosen alud) és győző-dőket használai, a festőknek nyomi sem vehető észre, mert a

Egy üveg „Puritas” Ára frt. (postai széküldésnél 20 krrel több) a késszszasz vagy átvétellel kapható: **Franz Ott és társai** nál, Bécs, Mariahilferstrasse 38. szám.

Raktárak:

Kolozsvárt: Valentini gyógyszer-

ész. Redoute soron.

Gy. Fehérvár: Csiky Kristóf.

Fogaras: J. P. Hermann gyógyszerész.

N-Szeben: Gürtler Károly.

Szegesvárt: J. B. Teutsch.

Óvás: hamisítás és utánzók ellen. A t. cz. vevőket körjük, hogy jól figyeljenek czé-gükre, mely minden üveg feneke és tokján látható, minthogy „hajíjtó-le” cím alatt tisztelet is láteknék.

(126) (2—3)

Egy egészen új ZONGORA

Értekezhetni Stein János könyvkereskedésében.

(113)

(2—6)

Eladó jószág.

Bányabükkön a volt postaház, 30 daral mar-hára való istálóval, több melléképületekkel, ter-jedeimes gyümölcsösökkel, 70 hold egy tagba levő szántó és kaszálóval, közte négy hold luczenással, szabad kézből örök áron eladó.

Értekezhetni tulajdonos Trieff Györggyel Kolozsvárt a nagy-domb alatti 2-dik számú háznál.

(128) (1—6)

Francia- és angol levél-papírok.